

Uummannap Kommuniani ungasianiit atuartitsineq pillugu nalunaarusiaq

September-oktober 2006

1.

Ukkusissani ungasianiit atuartitsinerup nalunaarusiornera

Ukkusissani atuartitsinerup tunuliaqutaa.

Pingasunngorneq 20. september 2006 Ukkusissani 6. klassimi atuartunut arfinilinnut ungasianiik atuartitsineq siullermeertumik ingerlanneqarpoq. Atuartitsissutigineqarpoq kallerup innera – ”el-kørekort....

Ingerlanneqarnera ilaatigut ataatsimiinnermi 13. september pisumi pisimavoq, atuartitsisup (Simme Eriksen) perorsaanikkut alapernaattup (Hanne Hansen) kiisalu tekniikip tungaatigut ikiortaasup (Erik Torm) akornanni. Kiisalu atortut marlungornermi unnukkut Uummannami Ukkusissanilu misilinneqarsimapput.

Ukkusissani atuartitsinerup nalunaarusiarinera.

Atuartut arfinillit nerrivinni pingasuni ammaluusattunngorlugit TV-p tungaanut inissinneqarsimapput. Inimi aamma peqataapput atuartut pinngortitalerinemik ilinniartitsisuat Iivaaraq Jensen, atuarfiup pisortaa, atuartitsillunilu nutserisuuusoq, Hanna Hansen aamma Erik Torm. Tikilluaqqusereernerup kingorna atuartut suliasaminnik Uummannamiit nassarneqarsimasunik agguarneqarput. Atortut nassarneqarsimasut assut tiguartiffigivaat, atuartitsinerullu ataqatigiinneranut assut paasinnilluarlutik.

Nalunaaquttap akunneri 1 ¼-t ingerlanerani atuartut suliasat tallimat naammassivaat suliasanit arfineq pingasuusunit.

Qimerluukkat naliliinerlu.

Atuartut atuartitsinissamut assut qilanaarsimapput, suliasallu aappaata suliarilernerani qullit peerii orsullu (bateerit) pillugit suliasat tiguartiffigeqaat, tv soqutigiunnaarlugu. Atuartut tiguartikkunnaarput, immaqa atuartitsinerup takissusaa 2 x 45 minutsiusimasinnaavoq, taava suliasatik tamakkersimasinnaangaluarpaat. Pappiaranik angisuunik (karton) imaluunniit flip-overinik titartaaffiusinnaasunik allaffiusinnaasunillu peqartariaqarpoq, taamaasilluni oqaatsinik paatsooqatigiissinnaaneq aningorniarlugu. Atuagarsortitsinerup suliasanillu suliaqartitsinerup ataatsikkut ingerlannerat iluatsippoq. Iivaqqap nutserinera ikiortaaneralu iluatsilluarpoq, meeqqat malinnaalluarnissaat pillugu unitsitsilaarnissaq pikkoriffigingamiuk.

Takorluukkat – isumaliutissiissutit:

Meeqqanik ungasianniit atuartitsinermit atuartitseriaaseq (pædagogik) aaliangersimasoq atortariaqarpoq.

Naliginnaasuuvog meeqqat tv aliikkutassaqaarfittut isiginnaarusuttaraat, qimassinnaallugu nuannersumik aliikkusersuisoqanngikkaangat.

Kajumissusermik – soorlu oqariaaseq ”taanna uanga ilikkarnerorusuppara” – pigisaqaraanni meeqqat ingerlaqkerusunnerusarput, kisianni uani inersimasoq tassaavog qamuuna annissaqarusuttoq/ilinniartitserusuttoq – soorlu oqariaaseq una ”uanga piumavara una/uku ilikkassangisi!”.

Taamaammat qallikkut kajumissutsip oqartussaassuseqartuunerullu ataqatigiisilernissaat pilersittariaavog.

Piumasaqaatigisariaqarpoq atuartut namminersorsinnaasariaqartut, tamannali sungiusarneqarsinnaavog.

Ungasianniik ilinniartitsisup isersimaffigisaani allanik atuartitsisoqarsinnaanngilaq, attaveqarluarsinnaaneq atuartitsisup atuartullu akornanni atuartitsinerup nalaani pingaaruteqarmat. (imassinnaavog inersimasunik atuartitsinermit allaasog). Ungasianniit atuartitsinermit ilinniartitsisog kiisalu ulluinnarni atuartut ilinniartitsisuat atuartitsinerup aallartinnginnerani tiimip ingerlanissaanik isumaqatigiissapput, aamma isumaqatigiissutigisimassuuaat aaliangersimasumik arlaatigut periusissaq sunaassanersoq. Periusissaq tassaassog atuartut atuartitsisumut ”TV”-miittumut” kalerriutissaa soorlu suliaasat naammassineratigut, akisoqarniaraangat imaluunniit apeqquteqartoqarniartillugu atorneqartartussaq. Kalerrisaarutit ersarissut illuartungeriinnik paasilluarneqarsinnaasut.

Naliginnaasumik atuartitsinertuut atuartunut attaveqarneq pingaaruteqartorujussuuvog, atuartitsisullu tiimip ingerlanissaa aaliangissavaa. Periusitsialaassoorli tiimip naanerani naliliinissaq aamma oqaloqatigiinnikkut. Soorlu paasisaqarpisi? Taamatut atuaqkerusuppisi? Immaqalu piumasaqaatit annertusisinnaapput, tiimit amerlanerit taamatut atuartitsissutigineqartassappat.

Teknikkip tungaasigut:

Atuartut ilinniartitsisuata ungasianniit atuartitsinermit teknikikkut atortorissaarutit ilisimaarilluinnartariaqarpai. Atuartitsineq ingerlalluassappat.

Kukkusinnaaneq sapiiffigisariaqarpaa. Misileraanikkut ”eqqartueqatigiinnikkullu” suut iluffatsinnersut suullu iluffatsinnginnersut pillugit, ilikkarneqartarpoq ungasianniit atuartitsinermit perorsaanermut (pædagogik) teknikkimullu piumasaqaatit. Taamaattumik pingaaruteqarpoq teknikki pillugu arlaleriarluni sungiusarnissaq.

Atuartitsineq sumi atorneqarsinnaava?

Meeqqanut tunngatillugu ungasianniit atuartitsineq atorneqarsinnaavoq atuarfinni faginik aaliangersimasuni atuartitsissusanik amigaateqartoqartillugu.

Imatullu paasisariaqarpoq tassa atuartut ilinniartitsisuata atuartitsinermi peqataasussap atuartitsissutigineqartussaq ilisimasaqarfigissanngilaa, taamaassappammi nammineq atuartitsinissaq sapissanngilaa! Atuartunut atortullu tungaatigut (teknikki) ilisimasaqarnissaq piumasaqaatit pingaarnersaraat. Immaqa aamma ungasianniit atuartitsineq atorneqarsinnaavoq isumassarsiorfittut – atuartumiik atuartumut, soorlu sulianik nammineerluni saqummiinermi - 3. aamma 7. klassimi pisartussami. Taamaassappallu atuartitsineq ulluinnarni naliginnaasumik atorneqartarsimassaaq.

Nalunaarusiaq sananeqarpoq ataatsimut naliliinermi ukuninnga Simme Eriksen, Erik Torm & Hanna A Hansen.

Uummannaq, ulloq 3.oktober 2006.

Hanna A. Hansen

2.

Ikerasammi ungasianiit atuartitsinerup nalunaarusiornera

Ikerasammi ungasianiit atuartitsinerup tunuliaqutaa.

Pingasunngorneq 11. oktober aamma sisamanngorneq 12. oktober 2006 6.-7. klassimi atuartuni kallerup-innera pillugu atuartitsisoqarpoq, Ukkusissani atuartitsissutigineqartup imarisai assigalugit. Atuartitsineq ingerlanneqarpoq tiimit marluk atorlugit.

Atuartut aqqaniliupput, niviarsiaqqat tallimat nukappiaqqat arfinillit. Inimiupput aamma inersimasut pingasut assigiinngitsunik suliaasaqartut kiisalu atuartitsisoq Thomas Bak. Atuartut uummaaripput, ingerlaannartumillu ”kalerrisaarutip” suusseranik isumaqatigiittoqarpoq, tassaavorlu nipimut ”uuttortaat”. Simme-p Thomas-illu akornanni pitsaasunik isumaqatigiittoqarpoq.

Inimi Simme-p atuartitsiffigisaani seqersittaat allattarfittut atorneqarpoq, taannalu Simme-mik Thomasimillu atorneqarpoq, tassa Tuumarsi nassuiaanialeraangat tv atorneqartarluni.

Isumaqatigiittoqarsimavoq atuartitsineq tiiminik marlunnik sivilissuseqassasoq suliaassat arfineq-pingasusut naammassineqarniassammata, taamaattumik misileraanissamut piffissaqartoqarpoq.

Siullermeertumik atuartitsinerup allaaserinera:

Simme-p atuartullu kiisalu Simme-p Tuumarsillu akornanni suleqatigiinneq ingerlalluarpoq. Tuumarsip oqaatsit ataasiakkaat nutsertarpai ajornartorsiutaasinnaasullu nassuiaqqittarlugit, kisianni atuartut nalinginnaasumik qallunaatut paasilluartarput, kiisalu suliaasanik naammassiniaanerminni nutaanik ilusiliisinnaanermut pikkoripput. Uani maluginngilarput inersimasut ikiortit atorneqalersut, uanili nakkutilliisoq pineqarani.

Misilinneqarpoq atuartitsisup (Simme) atuartut ataasiakkaat qanillisillugit takusinnaanera, tamannali ajornarpoq, tamannali atuartut isersimaffigisaaninngaanniik iluffatsilluni.

Tiimip siulliup aappaatalu akornanni atuartut oqaloqatigaakka nalileequateqalugit, atuartulli atuartitsineq nuannaraat, tiimillu tullianut qilanaarlutik, tamannalu ullup aappasaani ingerlanneqarpoq.

Atuartitsinerup aappaata nalunaarusiornera:

Tuumarsip suliarivaa assiliiviup aqunneqarnera, atuartullu nassuiaallugit/ikiorlugit misiliinernut tunngasunik, nalilerniarlugu piviusorpalaarnerusumik suna ajornannginnersoq nalilerniarlugu.

Taakkulu saniatigut Simme-p atuartitsineq siulleq pillugu saqqummiussisaarpoq.

Atortorissaarutip nipaa tassuunakkut nipituneruvoq, Simme-p inissisimaffianinnganneerunarluni, tassami ulluni marlunnik atuartut inaanni nipaa tamakkiisinneqarsimammat. Tamannalu iluaqutaavoq.

Isumaqatigiittoqarsimavoq atuartut namminneerlutik atortussatik aassangaat, ilinniartitsisunut piffissaajaataannginniassammat. Simmep atuartullu akornanni attaveqatigiinneq pitsaavoq, sukkavallaartoqaraangat atuartut namminneerlutik oqartarput.

Tuumarsi misileraanernut assigiinngitsunut ikiuuppoq, piffissaqarfiginngilaa assiliiviup ingerlannissaa. Paasivarput ulloq siulleq inersimasunik ikiuttoqarpallaarsimasoq, taamaasilluni piviusorpaluttumik ingerlatsineq takuneqarsinnaanani.

Isumaliutigisariakkat nutaat:

Siullermik atuartitsineq eqqarsaatingalugu misilittakkat aappasaanik atuartitsilernermit pitsanngoriaataapput, atuartunik ersarissunik isumaqatigiisiornerit, suliassanut ataasiakkaanut piffissaqarluarnerit, seqersittakkap allattarfittut atorineqarnera, kiisalu ilinniartitsisut marluusut akornanni ersarissunik isumaqatigiissusiornerit.

Ersarissunik ilitersuusiorneq iluffatsippoq, kisiannili eqqissisimanissaq pisariaqarpoq.

Nukappiaqqat assut sukkapput, naggataatigullu suleriaaseq ilikkarlugu. Niviarsiaqqat nalorninerupput – ulloq siulleq ikiortittorjuupput, namminersorpiaratillu.

Aappaatigut maluginiarparput atuartut ataasiakkaartillugit atuartitsinneqartut, tamannalu iluarisimaarpat. Ataatsiakkaarlugit nassuiaanneqartarput namminnerlu sukkassusertik malillugu suliaqarlutik, tamannalu ajunngilaq.

Tamannali ajoqutaasinnaavoq ataatsimoorussamik atuartinneqarnermi, allattarfimmi/tv-ikkut ilitersuineq eqqarsaatingalugu, tamatumalu kingorna namminneerlutik suliaqalernissaat piumasarineqarluni.

Tassuunakkut takuneqarsinnaavoq nunaqarfinni illoqarfinnilu atuartut assigiinngissutaat, assigiinnginnermullu peqqutaasinnaavoq klassimi ataatsimi atuartut amerlassusaat, tassa atuarfinni angisuuni ataasiakkaarlugit atuartitsisoqarsinnaanngimmat nunaqarfinni atuartitsisinnaaneq assingalugu, tassani atuartut nammineernerullutik sulisariaqarput, ilitersuinerlu tusarnaarniarneqarnerussalluni.

Immaqa ungasianniit atuartitsinerup atuarfimmut angisuumut nuunnermi ajornartorsiutaasinnaasut ilaatigut pinngitsoortissinnaavai.

Ikerasak, ulloq 14.oktober

Oqaasertai: Hanna A. Hansen.

Assit: Naja Rosing Fleischer aamma Erik Torm